

Halotti maszkok

Szabó Menyhért szobrairól

Munkáját nézd, árát és aranyát ne csodáljad.

Suger apát könyve a kormányzása alatt történt dolgokról

Az akadémikus esztétika a tudatalattinkban él tovább, és talán semmi sem mutatja ezt jobban, mint a szobrászat anyaghasználatára vonatkozó előítéleteink. A márvány nemcsak az időtállóság, de bizonyos szempontból a „fentebb stíl” jele is, hiszen a nemes hagyományok ismeretéről és továbbviteléről tanúskodik. Ez egy formavilágot is meghatároz, egy a természetet utánzó alapállást, ami a görög szobroktól egészen a klasszicizmusig/romantikáig ível. A kimondatlan kapocs az anyag legyőzése, a kemény kő puhának láttatása, ahogy Bernininél Plútó ujja belemélyed Proserpina combjába.

E hagyomány megértése és kifordítása áll Szabó Menyhért munkáinak középpontjában. Agyagból klasszikus fejeket mintáz, majd gipsznyomatot vesz róluk, és gumiöntvényeket készít. A rugalmas maszkokat aztán különböző módokon támasztja meg vagy csípteti fel, hogy önnön súlyuknál fogva deformálódjanak.

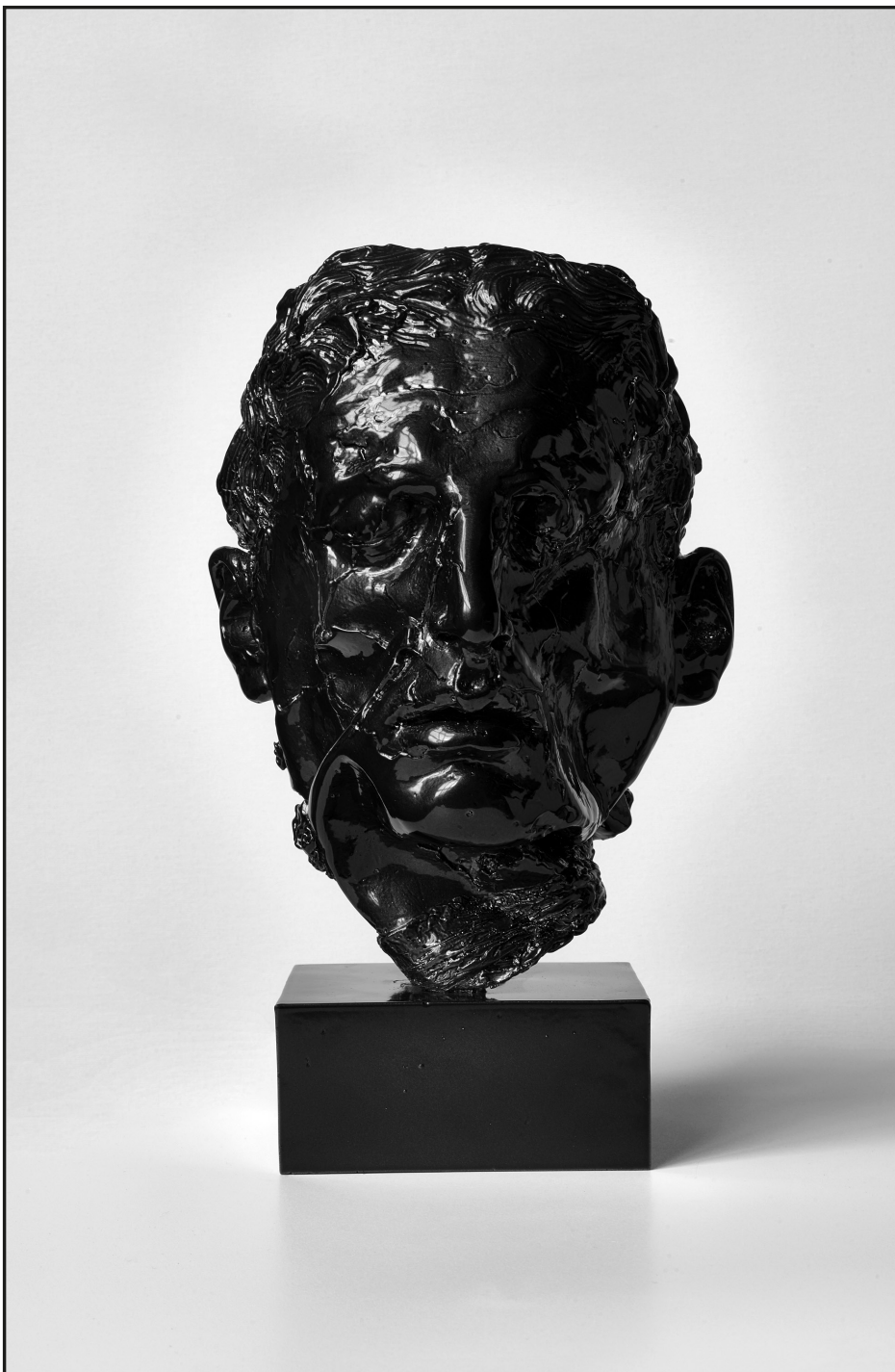
Tág tere nyílik az értelmezésnek. A gumi rugalmas, nyújtható, torzítható anyag, éppen ellentéte a szilárd, fizikai erőhatásokkal dacoló márványnak. Az összeroskadt, gyúrt arcok is a klasszikus esztétika ellentétei, a szépséget és harmóniát éppen csak annyira idézik meg, hogy még jobban hangsúlyozzák annak hiányát. Vagy mégsem? Az antik szobrokat sem kímélte az idő: eltörtek, hő hatására deformálódtak, mint az oly fontos pompeji emlékek. Szabó szobrai tehát éppen modernségükben, torzultságukban lettek régiek, ahogy imitálják azoknak nemcsak formakincsét, de tárgyi létezésük történetiségét is. Mind a két esetben a hatás lényege a távolság, a hiány tragikumuma: az előbbinél a formai tökély utáni vágy melankóliája, az utóbbinál a történelmi megismételhetetlenség tudata.

Más úton elindulva, a művek mintha éppen hogy be- és túteljesítenék az antik művészet ideálját, a „mintha élne” esztétikai igényt. A szemlélőnek néha az az érzése, hogy hús-vér eredetiktől nyúzták le őket valami barbár ítélet eredményeként. Marsyas szatír büntetése volt ez, aki önhittségében versenyre hívta a klasszikus szépség patrónusát, Apollónt.

Gárdonyi László

Szabó Menyhért: Big Me

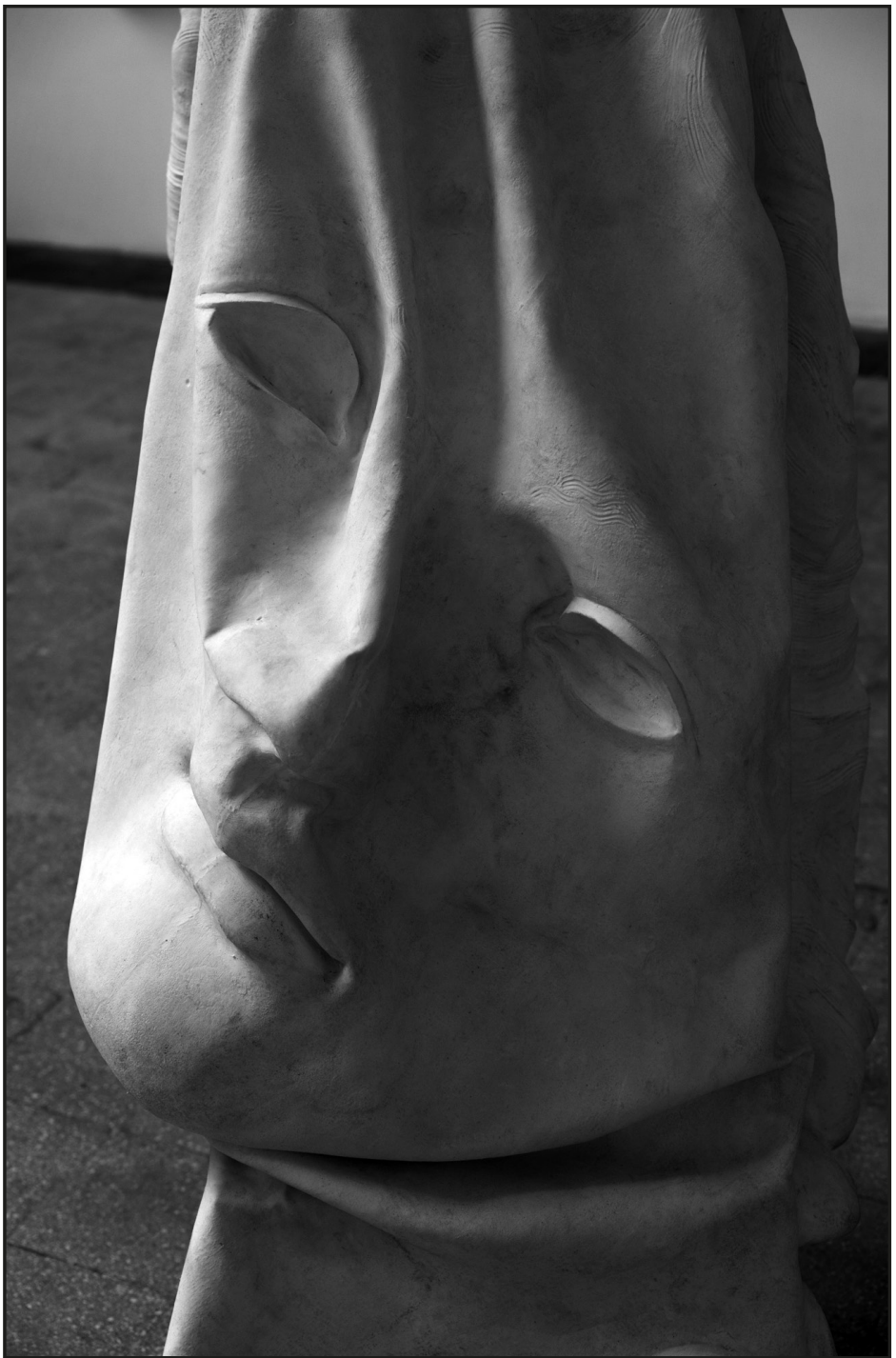
Szabó Menyhért: Cím nélkül

Szabó Menyhért: Cím nélkül

Szabó Menyhért: Who You Are II.

Szabó Menyhért: Who You Are III.